

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x
e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/1961/2017
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/603/2015

N á l e z

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 21. 8. 2015 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■, zastoupené na základě plné moci ze dne 23. 10. 2014 ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti Aktivafin s.r.o., IČO 29228913, se sídlem Tovačovského 318/18, 767 01 Kroměříž, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Brně, spisová značka C 67118, zastoupené na základě plné moci Mgr. Vladimírem Kubíkem, advokátem evid. č. ČAK 12228, se sídlem ■ (dále jen „Instituce“), vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věci úročení úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru č. ■ ze dne 17. 10. 2011, jakož i o vrácení rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby a vrácení poplatku za sjednání úvěrové smlouvy:

- I. Určuje se, že úvěr, který na základě smlouvy o úvěru č. ■ ze dne 17. 10. 2011, poskytla instituce, společnost Aktivafin s. r. o., IČO 29228913, se sídlem Tovačovského 318/18, 767 01 Kroměříž, navrhovatel, ■, se podle § 8 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 24. 2. 2013, pokládá od počátku za úročený ve výši 0,25 % p. a. a ujednání o jiných platbách na úvěr sjednaná ve smlouvě o úvěru jsou neplatná.**
- II. Instituce, Aktivafin s. r. o., je povinna navrhovatel, ■, zaplatit částku 104.288,36 Kč (slovy: sto čtyři tisíc dvě stě osmdesát osm korun českých a třicet šest haléřů), a to ve lhůtě 3 dnů ode dne právní moci tohoto nálezu.**
- III. Instituce, Aktivafin s. r. o., je povinna podle § 17a zákona o finančním arbitrovi zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč (slovy: patnáct tisíc korun českých) na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. ú. 19-3520001/0710, variabilní symbol platby 6032015, konstantní symbol platby 558, a to do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu.**

O d ů v o d n ě n í :

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a posouzení podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá úročení úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru, jakož i vrácení rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby a vrácení poplatku za sjednání úvěrové smlouvy, protože smlouva o úvěru obsahuje nesprávnou hodnotu roční procentní sazby nákladů a neobsahuje informaci o možnosti obdržet kdykoli bezplatně výpis z účtu v podobě tabulky umoření.

Finanční arbitr při posouzení podmínek řízení z předložených podkladů zjistil, že Navrhovatel společně se ■ (dále jen „Spoludlužník“), ■ a ■ (společně dále jen „Spoludlužníci“) uzavřeli s Institucí dne 17. 10. 2011 smlouvu o úvěru č. ■, na základě které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli a Spoludlužníkům úvěr ve výši 735.000,- Kč a Navrhovatel se Spoludlužníky se zavázali poskytnuté finanční prostředky vrátit a zaplatit za ně úroky (dále jen „Smlouva o úvěru“).

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele podle § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, protože nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí nevystupoval jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy.

Protože finanční arbitr nezjistil žádné skutečnosti, které by zpochybnilly, že Instituce v předmětném smluvním vztahu vystupuje v postavení věřitele při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, či obdobné finanční služby, považuje finanční arbitr Instituci za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr zjistil, že úvěr, který Instituce Navrhovateli poskytla na základě Smlouvy o úvěru, byl podle článku IV. odst. 1 Smlouvy o úvěru zajištěn zástavním právem k nemovitostem ve vlastnictví Navrhovatele zapsaným na listu vlastnictví č. ■ pro katastrální území ■ u Katastrálního úřadu pro ■, Katastrální pracoviště ■, tj. k pozemku parc. č. ■, jehož součástí je budova s č. p. ■; rodinný dům, a pozemku parc. č. ■.

Instituce namítá, že úvěr ze Smlouvy o úvěru poskytla Navrhovateli na rekonstrukci nemovitosti v tehdejší vlastnictví Navrhovatele, resp. na výstavbu a dokončení stavebních prací nově budované podkrovní jednotky, tedy že se jedná o úvěr vyloučený z působnosti zákona o spotřebitelském úvěru podle § 2 písm. a) bodu 3. tohoto zákona, a finanční arbitr není příslušný rozhodovat spor mezi Navrhovatelem a Institucí.

Finanční arbitr ze Smlouvy nezjistil, že by si strany sporu sjednaly účel poskytovaného úvěru nebo že by byl Navrhovatel povinen Instituci doložit, na co finanční prostředky poskytnuté na základě Smlouvy o úvěru použil.

Aby byl úvěr ze smlouvy o spotřebitelském úvěru vyloučen z působnosti zákona o spotřebitelském úvěru, musela by být vedle podmínky zajištění úvěru zástavním právem k nemovitosti kumulativně naplněna i podmínka účelové vázanosti podle některého z bodů 1 až 5 § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru. Takový účel spotřebitelského úvěru si však smluvní strany musí sjednat ve smlouvě o úvěru výslovně. Ke shodnému závěru dospěl i Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 10. 4. 2009, spis. zn. 2 As 93/2008, ve kterém judikoval, že „[t]vrdí-li poskytovatel úvěru, že úvěrovými smlouvami byly poskytovány úvěry na koupi, výstavbu nebo údržbu nemovitostí, a smlouvy tak představovaly dle § 1 odst. 2 písm. a) vyluku ze zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o

změně zákona č. 64/1986 Sb., musel by být tento účel ve smlouvě výslovně uveden.“ Přestože se závěr Nejvyššího správního soudu týká výjimky z působnosti zákona č. 321/2001 Sb., je možné ho analogicky aplikovat na posouzení výjimky z působnosti zákona o spotřebitelském úvěru.

Smlouva o úvěru je složený právní úkon, k jehož vzniku jsou nezbytné dva projevy vůle smluvních stran, tj. věřitele a dlužníka. Podle § 497 obchodního zákoníku *„[s]mlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky.“*

Podle § 35 odst. 2 občanského zákoníku *„[p]rávní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.“* Pro posouzení, zda úvěr ze Smlouvy o úvěru Instituce poskytl Navrhovateli výhradně na rekonstrukci nemovitosti, nebo naopak tento úvěr poskytl Navrhovateli bez určení účelu, je tedy podstatná vůle Instituce jakožto věřitele tohoto úvěru a její projev ve Smlouvě o úvěru.

Pokud vůle Instituce při uzavírání Smlouvy o úvěru směřovala k poskytnutí úvěru účelově určeného na rekonstrukci nemovitosti, je tato vůle v rozporu s jejím projevem ve Smlouvě o úvěru, neboť neuvedením účelu úvěru Instituce naopak projevila vůli poskytnout tento úvěr Navrhovateli jako neúčelový. Finanční arbitr nemůže obsah právního úkonu svým výkladem doplňovat, měnit, či nahrazovat, a to ani v případě, že jednájící takovou vůli měl, ale neprojevil ji. Obdobně se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 18. 12. 2002, spis. zn. 25 Cdo 1116/2001, podle kterého *„[v]znikne-li o obsahu právního úkonu pochybnost, formuluje toto ustanovení (rozuměj ustanovení § 35 odst. 2 občanského zákoníku) výkladová pravidla, která ukládají soudu, aby tyto pochybnosti odstranil výkladem založeným na tom, že vedle jazykového vyjádření právního úkonu podrobí zkoumání i vůli jednájících osob. Podmínkou pro přihlídnutí k vůli účastníků je, aby nebyla v rozporu s tím, co plyne z jazykového projevu vyjádřeného slovně... Výkladem podle ust. § 35 odst. 2 obč. zák. pak nelze učiněný projev vůle doplňovat, měnit, či dokonce nahrazovat.“* Pokud tedy Instituce měla vůli poskytnout Navrhovateli úvěr výhradně na rekonstrukci nemovitosti, tuto svou vůli měla jednoznačně projevit a výslovně uvést ve Smlouvě o úvěru, což však ve Smlouvě o úvěru neučinila.

Ze shromážděných podkladů, které předložily finančnímu arbitrovi strany sporu, vyplývá, že Instituce před uzavřením Smlouvy o úvěru předložila Navrhovateli formulář pro standardní informace o spotřebitelském úvěru podle Přílohy č. 6 k zákonu o spotřebitelském úvěru (dále jen „Formulář“). Ve Formuláři je pak úvěr ze Smlouvy o úvěru popsán jako *„hypoteční spotřebitelský, krátkodobý“*.

Hypoteční úvěr jako právní pojem je definován v ustanovení § 28 odst. 3 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého *„[h]ypoteční úvěr je úvěr, jehož splacení včetně příslušenství je zajištěno zástavním právem k nemovité věci, když pohledávka z úvěru nepřevyšuje dvojnásobek zástavní hodnoty zastavené nemovité věci.“* Hypotečním úvěrem se obecně označují i úvěry, které jsou zajištěné zástavním právem k nemovitosti, ale nejsou účelově určené ke koupi či rekonstrukci nemovitosti.

Finanční arbitr nezjistil, že by Instituce poskytl Navrhovateli ze Smlouvy o úvěru úvěr vyloučený z režimu zákona o spotřebitelském úvěru nebo působnosti finančního arbitra, když ze shromážděných podkladů vyplývá, že Instituce poskytl Navrhovateli úvěr jako hypoteční, tj. zajištěný nemovitostí, a zároveň spotřebitelský, tedy podřízený režimu zákona o spotřebitelském úvěru, když postupovala v souladu s ustanovením § 5 zákona o spotřebitelském úvěru a poskytl Navrhovateli informace podle Přílohy č. 2 k zákonu o spotřebitelském úvěru. Obsah následně uzavřené Smlouvy o úvěru s takto projevenou vůlí Instituce zcela koresponduje.

Smlouva o úvěru je v tomto případě tedy smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, která byla uzavřena za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru, protože není ve smyslu ustanovení § 2 zákona o spotřebitelském úvěru smluvním vztahem vyloučeným z působnosti tohoto zákona. Nic na tomto závěru nemůže změnit ani skutečnost, že Navrhovatel část finančních prostředků skutečně na rekonstrukci nemovitosti použil, neboť z následného faktického použití finančních prostředků nelze dovodit jejich smluvní účelovou vázanost. U neúčelově vázaného úvěru je takové použití pouze jednou, nikoliv jedinou, možností čerpání.

Finanční arbitr odmítá i námitku Instituce, že řízení před finančním arbitrem brání překážka probíhajícího řízení u Krajského soudu v Brně spis. zn. 42 Cm 147/2015, jehož předmětem je nárok Instituce na zaplacení směnky, která se vztahuje k nárokům Instituce ze Smlouvy o úvěru.

Obecně, překážka zahájeného řízení (tzv. litispendence), tedy překážka ve smyslu § 9 písm. b) zákona o finančním arbitrovi, brání tomu, aby ve stejné věci probíhala současně dvě nebo více řízení, resp. tomu, aby pokračovalo řízení ve stejné věci, které bylo zahájené později. Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ze dne 27. 7. 2000, spis. zn. 20 Cdo 723/2000 judikoval, že *„[o] stejnou věc jde tehdy, jde-li v pozdějším řízení o tentýž nárok nebo stav, o němž bylo již zahájeno jiné řízení a týká-li se stejného předmětu řízení a týchž osob.“* V tomto případě směnečné řízení nemůže založit překážku litispendence ve vztahu k řízení před finančním arbitrem § 9 písm. b) zákona o finančním arbitrovi, protože předmětem směnečného řízení je plnění ze směnky jako abstraktního cenného papíru a nikoliv hmotněprávní vztah ze Smlouvy o úvěru.

Finanční arbitr odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2003, spis. zn. 33 Odo 202/2002, že *„[r]ozhodnutí ve věci, v níž se domáhá věřitel po dlužníkovi zaplacení zajišťovací směnky, netvoří překážku věci rozsouzené pro řízení, v němž se dlužník domáhá zaplacení zajištěné pohledávky.“* Podle Nejvyššího soudu je *„[s]měnka...v právní teorii obvykle definována jako dlužnický dokonalý cenný papír, jímž za předpokladu splnění přísných formálních náležitostí vzniká přímý, bezpodmínečný, nesporný a abstraktní závazek určité osoby zaplatit majiteli směnky v určitém místě a čase stanovenou peněžitou částku a ve sporu o uplatnění směnečných práv je jediným a dostatečným důvodem k placení. I když se vystavení směnky zpravidla opírá o určitý důvod (kauzu), vzniká ze směnky specifický (směnečný) právní vztah, jehož abstraktní charakter tkví v tom, že právní důvod (kauza) není pro jeho existenci významný a ze směnky nevyplývá. Směnka plní zajišťovací funkci ovšem není k zajištěnému závazku ani akcesorická, ani subsidiární. Směnka, lhostejno v jaké funkci, stojí ve vztahu k jiným závazkům vždy v postavení zcela samostatného, na souvisejícím obecném závazku zcela nezávislého, závazku...Okolnost, že podle dohody účastníků je účelem směnky zajistit splnění určitého závazku, se pak projeví v okruhu kauzálních námitek (čl. I. § 17 zákona směnečného a šekového), jimiž se dlužník ze zajišťovací směnky může úspěšně bránit povinnosti zaplatit ze směnky jinak platné a pravé (stejný názor je zastáván též v právní literatuře - srov. Kovařík, Z., Směnka jako zajištění, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2002, str. 6). Závěr, že plnění z tzv. zajišťovací směnky je samostatným nárokem nezávislým na existenci zajištěné pohledávky dovodila i soudní praxe (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 5 Cmo 14/97, publikované v časopise Soudní rozhledy 2/1999, str. 54 a násl.). Ze samostatnosti plnění ze směnky a plnění ze smlouvy vyplývá i způsob vymáhání plnění věřitelem. Toto rozhodnutí je plně na jeho úvaze, věřitel může zvolit jak uplatnění pohledávky zajištěné, tak nároku ze zajišťovací směnky, a to i souběžně.“*

Finanční arbitr i po posouzení všech námitek Instituce proti jeho příslušnosti dovozuje, že k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí příslušný je a jedná se o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o finančním arbitrovi,

když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel potvrzuje, že uzavřel s Institucí Smlouvu o úvěru s tím, že mu Instituce vyplatila pouze 690.000,- Kč, protože si současně strhla „*poplatek za sjednání smlouvy ve výši 45.000 Kč.*“

Navrhovatel potvrzuje, že zamýšlel finanční prostředky poskytnuté na základě Smlouvy o úvěru použít na rekonstrukci Navrhovatelem vlastněné nemovitosti, ale následně na rekonstrukci nemovitosti využil pouze část úvěru ve výši 189.000,- Kč, zatímco zbylou částku 501.000,- Kč využil na „*bytové potřeby*“.

Navrhovatel namítá, že ve Smlouvě o úvěru není uveden účel úvěru, a proto poskytnuté finanční prostředky mohl využít např. na „*vybavení domácnosti, což Smlouvy o hypotečním úvěru NEDOVOLUJÍ*“. Navrhovatel dovozuje, že v případě Smlouvy o úvěru se jedná o „*Americkou neúčelovou hypotéku, na kterou se Zákon č. 145/2010 Sb. vztahuje.*“, protože úvěr ze Smlouvy o úvěru nesplňuje podmínky § 2 písm. a) zákona o spotřebitelském úvěru ani podmínky podle § 2 písm. b) až k) tohoto zákona.

Navrhovatel namítá, že je nestandardní, aby smlouva o hypotečním úvěru byla sjednána na dobu kratší než jeden rok či byla splatná jednorázově bez pravidelného měsíčního nebo čtvrtletního splácení, a že Smlouva o úvěru ani nesplňuje podmínky účelového úvěru na bydlení, neboť úvěrové instituce při poskytování těchto úvěrů požadují doložení použití úvěru a obvykle poskytují tyto úvěry za nižší úrokovou sazbu a s delší dobou splatnosti, než je tomu u Smlouvy o úvěru a současně takové úvěry vyplácí bezhotovostně přímo na účet prodejce po předložení faktury klientem.

Navrhovatel dovozuje, že pokud nebyl Smlouvou o úvěru vázán doložit účel, na který finanční prostředky poskytnuté na základě této smlouvy použil, resp. tento účel ani Instituci nedoložil, je úvěr ze Smlouvy o úvěru neúčelovým úvěrem.

Navrhovatel tvrdí, že nemovitost, která měla být po rekonstrukci se ziskem prodána, se mu podařilo prodat až během roku 2012, kdy byla z dluhu ze Smlouvy o úvěru umořena částka 1.004.200,- Kč. Instituce poté „*přinutila dne 2. června 2013 navrhovatelku podepsat uznání ještě dodatečného závazku 200.000 Kč notářským zápisem jako zůstatek v podobě příslušenství dluhu (pokuty, penále, úroky z prodlení).*“ Navrhovatel však namítá, že „*judikát Nejvyššího soudu nedovoluje úročit jakékoliv příslušenství (35 Odo 101/2002)...tímto krokem si společnost „vyrobila“ jakoby novou úvěrovou smlouvu proti výše uvedenému judikátu NS.*“

Navrhovatel namítá, že uznáním závazku ve výši 200.000,- Kč ve formě příslušenství došlo k obcházení zákona, resp. ustanovení odst. 1 písm. f) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru, neboť v uznání závazku není uvedena roční procentní sazba nákladů (RPSN).

Navrhovatel namítá, že hodnota RPSN uvedená ve Smlouvě o úvěru ve výši 56,04 % není správná, neboť skutečná hodnota RPSN úvěru ze Smlouvy o úvěru činí 81,645 %. Navrhovatel současně namítá, že ve Smlouvě o úvěru není uvedena informace o právu Navrhovatele obdržet kdykoli bezplatně výpis z účtu v podobě tabulky umoření podle odst. 1 písm. h) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

6 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že uzavřela s Navrhovatelem Smlouvu o úvěru.

Instituce tvrdí, že úvěr ve výši 735.000,- Kč byl spolu se smluveným úrokem ve výši 58.800,- Kč splatný dne 25. 1. 2012, k tomuto dni však Navrhovatel úvěr nesplatil a byl od 26. 1. 2012 v prodlení. Instituce potvrzuje, že dne 4. 6. 2012 Navrhovatel uhradil částku 20.000,- Kč, kterou Instituce zaúčtovala na úhradu smluvní pokuty podle čl. III odst. 4 písm. b) Smlouvy o úvěru.

Instituce dále tvrdí, že dne 2. 5. 2013 uzavřela s Navrhovatelem Dohodu o vypořádání č. 1 spolu s uznáním závazku ze Smlouvy o úvěru ve výši 1.300.000,- Kč, který byl splatný do 31. 7. 2013. Instituce tvrdí, že se tento závazek skládal z dlužné jistiny 793.800,- Kč, smluvní pokuty podle čl. III. odst. 4 písm. a) Smlouvy o úvěru ve výši 79.380,- Kč, úroku z prodlení za období od 26. 1. 2012 do 2. 5. 2013 ve výši 78.037,- Kč a smluvní pokuty podle čl. III. odst. 4 písm. b) Smlouvy o úvěru ve snížené výši 348.783,- Kč. Instituce tvrdí, že Navrhovatel ani tento závazek neuhradil.

Instituce potvrzuje, že na úhradu závazku Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru byla dne 27. 2. 2014 na účet Instituce připsána částka 1.000.000,- Kč. K tomuto dni však podle Instituce dluh Navrhovatele činil 1.659.796,- Kč a skládal se z částky 1.300.000,- Kč jako dluhu ze Smlouvy o úvěru, částky 25.000,- Kč jako smluvní pokuty podle Dohody o vypořádání č. 1, 274.300,- Kč jako smluvní pokuty podle Dohody o vypořádání č. 1 ve výši 0,1 % denně z částky 1.300.000,- Kč za období od 1. 8. 2013 do 27. 2. 2014 a částky 60.496,- Kč jako zákonných úroků z prodlení za období od 1. 8. 2013 do 27. 2. 2014. Instituce tvrdí, že částku 1.000.000,- Kč zaúčtovala nejprve na úhradu smluvních pokut a úroků z prodlení a zbylou částku 640.204,- Kč pak na úhradu dluhu ze Smlouvy o úvěru. Ke dni 27. 2. 2014 tedy Navrhovatel dluh ze Smlouvy o úvěru nesplatil.

Instituce dále tvrdí, že dne 2. 6. 2014 uzavřela s Navrhovatelem Dohodu o vypořádání č. 2, ve které Navrhovatel svůj dluh ze Smlouvy o úvěru uznal ve výši 300.000,- Kč a zavázal se ho uhradit ve snížené výši 200.000,- Kč s úrokovou sazbou 17 % p. a. ve 120 měsíčních splátkách ve výši 3.476,- Kč. Navrhovatel však podle Instituce na tento závazek uhradil pouze jednu celou splátku v červenci 2014, v srpnu 2014 pak uhradil pouze 724,- Kč.

Instituce argumentuje, že v důsledku nesplácení tohoto závazku Navrhovatel ztratil v souladu s ujednáním Dohody o vypořádání č. 2 výhodu splátek, o čemž ho Instituce informovala dne 16. 10. 2014, kdy mu zaslala oznámení o zesplatnění úvěru a výzvu k zaplacení, ve kterém vyčíslila svůj nárok vůči Navrhovatelovi na částku 244.388,- Kč (skládající se z jistiny úvěru ve výši 199.357,- Kč, pokuty za zesplatnění úvěru ve výši 20.000,- Kč, smluvní pokuty „denní“ ve výši 21.094,- Kč za období od 4. 7. 2014 do 17. 10. 2014 a zákonného úroku z prodlení) splatnou do 31. 10. 2014.

Instituce tvrdí, že po zesplatnění úvěru jí Navrhovatel uhradil pouze částku 5.000,- Kč, kterou Instituce zaúčtovala na „denní“ smluvní pokutu.

Instituce potvrzuje, že ve Smlouvě o úvěru je uvedena nesprávná hodnota RPSN tohoto úvěru. Instituce argumentuje, že se tak stalo v důsledku písařské chyby, ale že ve Formuláři je uvedena správná hodnota RPSN, a to 75,165 %. Instituce potvrzuje, že Spoludlužníkům předložila před podpisem Smlouvy o úvěru i při jejím podpisu, a Navrhovatel byl tudíž seznámen se správnou výší RPSN tohoto úvěru. Instituce dále tvrdí, že Formulář je nedílnou součástí Smlouvy o úvěru.

Instituce tvrdí, že výpočet RPSN ve Smlouvě o úvěru podle Přílohy č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru vypadá

$$690.000 * (1 + x)^0 = 793.800 * (1 + x)^{-100/365}$$

Instituce namítá, že Navrhovatel porušení informační povinnosti podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru u Instituce neuplatnil a pokud by za uplatnění takového nároku byl považován návrh na zahájení řízení u finančního arbitra, pak tento návrh byl podán až v srpnu 2015, kdy bylo právo Navrhovatele na uplatnění tohoto nároku již promlčeno.

7 Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu.

Instituce jako smírné řešení sporu navrhla, aby jí Navrhovatel zaplatil částku 244.388,- Kč a že Instituce odpustí Navrhovateli smluvní pokuty, zákonný úrok z prodlení účtovaný za období od 1. 11. 2014 a náklady řízení. Navrhovatel návrh Instituce na smírné řešení sporu odmítl a ani nenavrhl jiný způsob smírného řešení sporu. Smírného řešení mezi stranami sporu se proto finančnímu arbitrovi před vydáním tohoto nálezu nepodařilo dosáhnout.

8 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Předmětem sporu je určení, zda se úvěr, který Instituce poskytla Navrhovateli ze Smlouvy o úvěru, úročí ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru, a zda je Instituce povinna Navrhovateli vrátit rozdíl mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby a poplatek za sjednání úvěrové smlouvy, protože Instituce porušila svou informační povinnost podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru.

8.1 *Skutková zjištění*

Finanční arbitr má ze shodných tvrzení účastníků řízení a ze shromážděných podkladů za prokázané, že Navrhovatel a Spoludlužníci s Institucí uzavřeli Smlouvu o úvěru, ve které si sjednali

- a) v čl. I. odst. 2 že „[ú]věr poskytovaný Věřitelem Dlužníkům dle této Smlouvy činí 735.000,- Kč...Poplatek za náklady spojené s poskytnutím Úvěru a náklady spojené se správou tohoto úvěrového závazkového vztahu Dlužníků a Věřitele dle této Smlouvy činí 45.000,- Kč (dále též „Poplatek“). K úhradě Poplatku dojde započtením na čerpání části Úvěru dle ust. odst. 3) a) tohoto článku této Smlouvy.“
- b) v čl. I. odst. 3, že „[f]inanční prostředky,...budou na základě dohody stran Věřitelem poskytnuty Dlužníky vyčerpány následujícím způsobem: a) část Úvěru ve výši 45.000,- Kč...bude přímo odečtena, resp. započtena Věřitelem na celkovou částku Úvěru dle této Smlouvy, oproti paušálnímu Poplatku za poskytnutí Úvěru,...a tato část Úvěru se má za vyčerpanou okamžikem podpisu této Smlouvy; b) zbývající část Úvěru po vyčerpání částky

dle písm. a) tohoto odstavce a článku této Smlouvy, bude na základě výslovné žádosti Dlužníků vyplacena bezhotovostním převodem na účet Dlužníků, č.ú.: ■, a to za podmínek uvedených v bodě 4) tohoto článku této Smlouvy.“

- c) v čl. I odst. 4, že „[č]ást Úvěru dle čl. I. 3) b) bude ve prospěch Dlužníků čerpána do 3 dnů ode dne, kdy: - dojde k podání návrhu na vklad zástavního práva dle čl. IV. této Smlouvy, ... tento návrh bude příslušným katastrálním úřadem řádně a bez výhrad přijat a řízení o povolení vkladu zástavního práva nebude přerušeno; - dojde k uzavření pojistné smlouvy a provedení a prokázání vinkulace pojistného plnění ve prospěch Věřitele ve smyslu ustanovení čl. IV. 4) této Smlouvy.“
- d) v čl. II. odst. 1, že „ [ú]věř specifikovaný v čl. I této Smlouvy poskytuje Věřitel Dlužníkům jako úročený, přičemž úroky činí dle dohody stran 32 % (p.a.) ročně. RPSN... v přepočtu na tento Úvěr činí cca 14,01% poměrného ročního ekvivalentu při trvání 3 měsíců (RPSN 56,04%).“
- e) v čl. III. odst. 1, že „[v]ěřitel se s dlužníky dohodl, že dlužná částka ve výši 735.000,- Kč spolu se smluveným úrokem, který činí 58.800,- Kč, budou Věřiteli uhrazeny a vráceny nejpozději do 25.1.2012.“ Podle čl. III. odst. 2 Smlouvy o úvěru „[v]eškeré platby Dlužníků jsou splatné bezhotovostním převodem na účet Věřitele vedený u ■, č.ú. ■, variabilní symbol ■.“
- f) v čl. III. odst. 4, že „a) jednorázovou smluvní pokutu ve výši 10 % z celkové dlužné částky, kdy základem pro výpočet této pokuty je dlužná jistina splatného Úvěru a případné nesplacené úroky či jednorázové smluvní pokuty, b) ... smluvní pokutu ve výši 0,21 % denně z celkové dlužné částky, kdy základem pro výpočet této pokuty je dlužná jistina splatného Úvěru a případné nesplacené úroky či jednorázové smluvní pokuty.“ Smluvní pokuty jsou pak podle čl. III. odst. 5 Smlouvy o úvěru „splatné ve lhůtě 7 dnů ode dne, kdy k jejímu zaplacení vyzve strana oprávněná stranu povinnou...“.

Finanční arbitr bere dále ze shodného tvrzení stran sporu i předložených podkladů za prokázané, že v souvislosti s uzavřením Smlouvy o úvěru Instituce Navrhovatelí a Spoludlužníkům poskytla informace podle § 5 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru na Formuláři podle Přílohy č. 6 k tomuto zákonu. V čl. 2. Formuláře je úvěr ze Smlouvy o úvěru specifikován jako „*Hypoteční spotřebitelský, krátkodobý*“, v čl. 3. Formuláře je pak uvedeno, že hodnota RPSN tohoto úvěru „činí 75,165 %“.

Finanční arbitr bere dále za prokázané, že dne 2. 5. 2013 uzavřeli Navrhovatel a Spoludlužník s Institucí Dohodu o vypořádání č. 1, ve které Navrhovatel se Spoludlužníkem uznali dluh ze Smlouvy o úvěru ve výši 1.300.000,- Kč, přičemž podle čl. III. Dohody o vypořádání č. 1 „[z]ávazek Dlužníků (rozuměj Navrhovatele a Spoludlužníka) představuje a skládá se z dlužné jistiny Úvěru v částce 793.800,- Kč, dlužné jednorázové smluvní pokuty dle čl. III.4) a) úvěrové smlouvy ve výši 79.380,- Kč, dlužném zákonném úroku z prodlení ve výši stanovené dle nařízení vlády č. 142/1994 Sb., ve znění nařízení č. 33/2010 Sb., od 26.1.2012 do 2.5.2013 ve výši 78.037,- Kč. Dále pak Věřiteli (rozuměj Instituci) vzniknul nárok na zaplacení smluvní pokuty ve výši 0,21% denně z dlužné částky dle čl. III.4) b) a to od 26.1.2012 do 2.5.2013, kterou uplatňuje ve snížené výši 348.783,- Kč... Dlužníci a Věřitel se dohodli, že Dlužníci zaplatí na celkovou úhradu svých závazků Věřiteli částku celkem ve výši 1.300.000,- Kč v nové lhůtě, a to do 31.7.2013... Platby budou primárně přiřazeny ke smluvní pokutě denní, pak smluvní pokutě jednorázové, pak úroku z prodlení a následně dlužné jistině. Pro případ prodlení se splacením a zaplacením této částky ve sjednané lhůtě, sjednávají strany a účastníci této Dohody nárok Věřitele na zaplacení smluvní pokuty ve výši 25.000,- Kč... a dále pak smluvní pokutu závislou na délce prodlení, a to ve výši 0,1% denně z dlužné částky, a to za každý i započatý den prodlení.“

Finanční arbitr dále zjistil, že dne 2. 6. 2014 uzavřeli Navrhovatel a Spoludlužník s Institucí Dohodu o vypořádání č. 2, ve které Navrhovatel se Spoludlužníkem podle čl. III. Dohody o vypořádání č. 2 „uznali písemným uznáním závazku Dlužníků (rozuměj Navrhovatele a Spoludlužníka) svůj závazek vůči Věřiteli (rozuměj Instituci), a to v dohodnuté a snížené výši 200.000,- Kč spolu se smluvním úrokem ve výši 17% (p.a.) ročně...Dlužníci a Věřitel se dohodli, že Dlužníci zaplatí na celkovou úhradu svých závazků Věřiteli částku ve výši 200.000,- Kč spolu se smluvním úrokem 17% p.a., a to ve 120-ti (slovy: jedno sto dvaceti) po sobě jdoucích pravidelných měsíčních anuitních splátkách. Výše měsíční splátky činí 3.476,- Kč a každá měsíční splátka je splatná 2. den v měsíci...První splátka je splatná ke dni 2.7.2014.“

Z výpisu z běžného účtu Navrhovatele za období od 1. 6. 2012 do 30. 6. 2012, stejně tak z výpisu z účtu Instituce ze dne 4. 6. 2012 finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel dne 4. 6. 2012 uhradil Instituci 20.000,- Kč. Z výpisu z účtu Instituce ze dne 27. 2. 2014 a z Uznání závazku ze dne 2. 6. 2014 finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uhradil Instituci dne 27. 2. 2014 částku ve výši 1.000.000,- Kč. Z výpisu z účtu Instituce ze dne 24. 6. 2014, dne 22. 7. 2014 a dále z měsíce srpen 2014, říjen 2014, listopad 2014, prosinec 2014, leden 2015, únor 2015 a březen 2015 finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uhradil Instituci celkem devět plateb ve výši 1.000,- Kč a jednu platbu ve výši 200,- Kč, celkem 9.200,- Kč. Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel Instituci zaplatil na Smlouvu o úvěru nebo související ujednání jakoukoli další částku.

8.2 Rozhodná právní úprava

Strany sporu uzavřely Smlouvu o úvěru za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský zákoník“), a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“). Podle § 3028 odst. 1 č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), který nabyl účinnosti 1. 1. 2014, který nahradil občanský i obchodní zákoník, se tímto zákonem (myšleno novým občanským zákoníkem) „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavec druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí činnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy.

Při posuzování platnosti závazkového vztahu ze Smlouvy o úvěru, jejich ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích musí finanční arbitr tedy aplikovat příslušná ustanovení občanského a obchodního zákoníku ve zněních účinných ke dni uzavření Smlouvy o úvěru jako předpisů upravujících smlouvu o úvěru a další instituty smluvního práva.

Obecně, smlouva o úvěru je podle ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku absolutním obchodním závazkovým vztahem, a tedy relevantním právním předpisem upravujícím vztahy účastníků řízení je obchodní zákoník, konkrétně jeho část třetí, zejména pak ustanovení § 497 až § 507. Současně podle § 1 odst. 2 obchodního zákoníku platí, že „[p]rávní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského.“

V tomto projednávaném případě je Smlouva o úvěru současně smlouvou spotřebitelskou podle hlavy páté části první občanského zákoníku, když na jedné straně stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy o úvěru jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatel jako spotřebitel.

Podle ustanovení § 1 odst. 2 občanského zákoníku platí, že „[o]bčanský zákoník upravuje majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, jakož i vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony“.

Smlouvu o úvěru uzavřely strany sporu za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru. S účinností od 1. 12. 2016 nahradil zákon o spotřebitelském úvěru zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „nový zákon o spotřebitelském úvěru“), kdy podle § 164 tohoto zákona platí, že „[n]ení-li dále stanoveno jinak řídí se práva a povinnosti ze smlouvy o spotřebitelském úvěru uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadními právními předpisy.“ Práva a povinnosti ze Smlouvy o úvěru se tedy řídí výhradně zákonem o spotřebitelském úvěru.

Zákon o spotřebitelském úvěru je vůči občanskému zákoníku ve vztahu speciality a použití právních norem v něm obsažených má přednost před použitím právních norem obsažených v občanském zákoníku. Tím však není dotčeno subsidiární použití občanského zákoníku v otázkách, které zákon o spotřebitelském úvěru neupravuje.

8.3 Rozhodná smluvní úprava

Z Dohody o vypořádání č. 1 finanční arbitr nezjistil, že by se Navrhovatel a Instituce dohodli o zániku Smlouvy o úvěru. Z této dohody naopak finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Spoludlužník uznávají závazky ze Smlouvy o úvěru do souhrnné výše 1.300.000,- Kč a zavazují se je uhradit za podmínek stanovených Dohodou o vypořádání č. 1. Dohoda o vypořádání č. 1 je tak právním úkonem ve smyslu § 516 odst. 1 občanského zákoníku a pouze mění práva a povinnosti stran vyplývající ze Smlouvy o úvěru, aniž by tím došlo k jejímu zrušení.

Dohodu o vypořádání č. 2 uzavřela Instituce s Navrhovatelem a Spoludlužníkem již za účinnosti nového občanského zákoníku. Ani z Dohody o vypořádání č. 2 finanční arbitr nezjistil, že jejím sjednáním zaniká Smlouva o úvěru. Z této dohody naopak vyplývá, že Navrhovatel a Spoludlužník uznávají neuhrazený závazek ze Smlouvy o úvěru do výše 300.000,- Kč a zavazují se ho uhradit za podmínek stanovených Dohodou o vypořádání č. 2.

Finanční arbitr Dohodu o vypořádání č. 2 pokládá za právní úkon, který ve smyslu § 516 odst. 1 občanského zákoníku pouze mění práva a povinnosti stran vyplývající ze Smlouvy o úvěru, aniž by tím došlo k jejímu zrušení.

Dohodu o vypořádání č. 1 a Dohodu o vypořádání č. 2 uzavřeli Navrhovatel a Instituce za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru ve znění účinném od 25. 2. 2013 (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru v novelizovaném znění“).

Podle čl. II odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru v novelizovaném znění „[p]rávní vztahy vzniklé ze smluv, ve kterých se sjednává spotřebitelský úvěr nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí zákonem č. 145/2010 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.“

Vzhledem k tomu, že Dohoda o vypořádání č. 1 i Dohoda o vypořádání č. 2 pouze mění práva a povinnosti stran vyplývající ze Smlouvy o úvěru, je pro posouzení, zda se na Dohody o vypořádání vztahuje úprava zákona o spotřebitelském úvěru, rozhodná právní úprava, kterou se řídí Smlouva o úvěru, tj. zákonem o spotřebitelském úvěru, tj. ve znění účinném do 24. 2. 2013.

Podle § 22 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru, podle kterého „[n]a dohodu, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele

alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, se použijí pouze § 1 až 3, § 4, § 5 odst. 1, 6 a 7, § 6, § 7 odst. 1, 2 a 4, § 8, § 9 odst. 2 a 4, § 10, 12, 13 a § 15 až 23.“

Dohoda o vypořádání č. 1 je podle § 2 písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru dohodou, ve které Instituce poskytuje Navrhovateli a Spoludlužníkovi finanční službu v podobě bezplatného odložení platby stávajícího dluhu, neboť tato dohoda neobsahuje žádné ujednání o odměně Instituce za poskytnutí této služby. Dohoda o vypořádání č. 1 je proto z režimu zákona o spotřebitelském úvěru vyloučena.

Dohoda o vypořádání č. 2 je dohodou, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích Instituce v důsledku prodlení Navrhovatele a Spoludlužníka mění způsob splácení dluhu ze Smlouvy o úvěru. Zároveň však tato dohoda obsahuje ujednání o odměně Instituce za poskytnutí této finanční služby ve formě úroků ve výši 17 % p. a. Po posouzení smluvních ujednání Smlouvy o úvěru a Dohody č. 2 má finanční arbitr za to, že ujednání Dohody č. 2 jsou pro Navrhovatele a Spoludlužníka stejně výhodná, resp. výhodnější než ve Smlouvě o úvěru. Dohoda o vypořádání č. 2 proto podléhá režimu zákona o spotřebitelském úvěru v rozsahu vymezeném ustanovením § 22 odst. 3 tohoto zákona.

8.4 *Obecné náležitosti smlouvy o spotřebitelském úvěru*

Podle ustanovení § 6 odst. 1 věty první zákona o spotřebitelském úvěru „[s]mlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vyžaduje písemnou formu a věřitel je povinen v ní uvést informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu.“ Podle odst. 1 písm. f) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru (dále jen „Příloha č. 3“) musí smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovat mimo jiné i údaj o výši RPSN.

Ukazatel RPSN na spotřebitelský úvěr definuje zákon o spotřebitelském úvěru v § 3 písm. d) jako „celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru“. Těmito celkovými náklady je přitom podle § 3 písm. e) téhož zákona třeba rozumět „veškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy“. Podle odst. 1 písm. h) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru musí smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovat „informace o právu obdržet kdykoliv bezplatně výpis z účtu v podobě tabulky umoření, je-li zahrnuto umoření jistiny spotřebitelského úvěru s pevně stanovenou dobou trvání“.

8.4.1 *Hodnota RPSN ve Smlouvě o úvěru*

Při kontrole výpočtu RPSN úvěru ze Smlouvy o úvěru finanční arbitr postupoval podle rovnice, která je obsažena v čl. I. přílohy č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-s_l}$$

kde:

X je RPSN,

m je číslo posledního čerpání,

k je číslo čerpání, proto $1 \leq k \leq m$,

C_k je částka čerpání *k*,

t_k je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každého následného čerpání, proto $t_1 = 0$,

m' je číslo poslední splátky nebo platby poplatků,

- l* je číslo splátky nebo platby poplatků,
D₁ je výše splátky nebo platby poplatků,
s₁ je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každé splátky nebo platby poplatků.

Současně vycházel finanční arbitr z dodatečných předpokladů pro výpočet RPSN podle přílohy č. 5 k zákonu o spotřebitelském úvěru (dále jen „Příloha č. 5“), konkrétně z části II. odst. 3 Přílohy č. 5, podle které „[d]ává-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, spotřebiteli obecně volnost v čerpání, avšak u různých způsobů čerpání stanoví omezení částky nebo období, považuje se celková výše úvěru za vyčerpanou k nejbližšímu datu stanovenému v této smlouvě a v souladu s těmito omezeními čerpání“ a z poznámky v písm. d) této přílohy, podle které „výsledek výpočtu se vyjadřuje s přesností na nejméně jedno desetinné místo“.

Podle čl. I. odst. 3 písm. b) ve spojení s čl. I odst. 4 Smlouvy o úvěru Navrhovatel a Spoludlužníci mohli část úvěru ve výši 690.000,- Kč čerpat na základě žádosti do tří dnů ode dne, kdy podají návrh na vklad zástavního práva k nemovitostem a současně uzavřou podle čl. IV. odst. 3 Smlouvy o úvěru pojistnou smlouvu na pojištění nemovitostí „proti škodám a živlům“ a prokážou Instituci vinkulaci pojistného plnění ve prospěch Instituce.

Smlouva o úvěru tedy nestanoví konkrétní okamžik čerpání této části úvěru, nýbrž stanoví podmínky závislé na vůli a jednání Navrhovatele a Spoludlužníků. Jelikož Navrhovatel a Spoludlužníci mohli uvedené podmínky splnit ještě před uzavřením Smlouvy o úvěru, případně v den jejího uzavření, a ve stejný den požádat i Instituci o čerpání úvěru, která byla povinna finanční prostředky vyplatit do 3 dnů, což nevyklučuje, aby je vyplatila obratem, tedy v den žádosti, považuje finanční arbitr část úvěru ve výši 690.000,- Kč za vyčerpanou dne 17. 10. 2011, tj. k nejbližšímu dni, kdy bylo možné při splnění uvedených podmínek čerpat úvěr ve smyslu části II. odst. 3 Přílohy č. 5.

Zbývající část úvěru ve výši 45.000,- Kč, tj. Poplatek za poskytnutí úvěru, Navrhovatel a Spoludlužníci čerpali, resp. i započtením Instituci uhradili, v okamžiku podpisu Smlouvy o úvěru dne 17. 10. 2011, jak vyplývá z čl. I. odst. 3 písm. a) Smlouvy o úvěru.

Při výpočtu RPSN tedy vycházel finanční arbitr z následujících parametrů Smlouvy o úvěru: datum uzavření smlouvy 17. 10. 2011 je současně datem čerpání spotřebitelského úvěru, celková výše spotřebitelského úvěru (jistina) 735.000,- Kč, poplatek za uzavření smlouvy 45.000,- Kč splatný při uzavření Smlouvy o úvěru, dluh ze Smlouvy o úvěru je splatný jedinou splátkou 25. 1. 2012 ve výši 793.800,- Kč.

Po dosažení výše uvedených údajů, získal finanční arbitr následující rovnici

$$735.000 = 45.000 + 793.800 * (1 + X)^{-\frac{100}{365}}$$

kde na levé straně je uvedena jistina spotřebitelského úvěru ve výši 735.000,- Kč čerpaná v čase $t=0$, takže platí, že $(1+X)^0 = 1$, a tudíž bylo možné zápis zjednodušit, a na pravé straně je jednak samostatně uveden Poplatek za poskytnutí úvěru ve výši 45.000,- Kč placený v čase $s=0$, takže opět bylo možné zápis zjednodušit, a dále řádná splátka úvěru ve výši 793.800,- Kč placená v čase $s=100/365$, tedy s exponentem $-100/365$. X představuje neznámou veličinu RPSN.

Výpočtem provedeným v tabulkovém procesoru Microsoft Excel s využitím funkce „Řešitel“ finanční arbitr zjistil, že RPSN úvěru ze Smlouvy o úvěru při zadaných parametrech vychází po zaokrouhlení s přesností na jedno desetinné místo 66,8 %.

Údaj 56,04 % uvedený ve Smlouvě o úvěru je tak zjevně nesprávný.

Zjevně nesprávný je však i údaj 75,165 % uvedený ve Formuláři. I kdyby však hodnota RPSN úvěru ze Smlouvy o úvěru uvedená v tomto formuláři byla správná, Instituce by uvedením správné hodnoty RPSN v tomto formuláři nesplnila svou informační povinnost podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť hodnota RPSN musí být podle odst. 1 písm. f) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru uvedena ve Smlouvě o úvěru. Instituce tedy porušila svou informační povinnost podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, když Smlouva o úvěru neobsahovala informaci podle odst. 1 písm. f) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru, resp. obsahovala nesprávnou hodnotu RPSN.

Dohodou o vypořádání č. 2 došlo ke změně obsahu závazku ze Smlouvy o úvěru, mimo jiné ve sjednání nové úrokové sazby ve výši 17 % p. a. a změně podmínek splatnosti nesplacené části úvěru ze Smlouvy o úvěru, tj. splatnosti v měsíčních splátkách ve výši 3.476,- Kč. Ani Dohoda o vypořádání č. 2 však informaci o hodnotě RPSN úvěru ze Smlouvy o úvěru podle parametrů této dohody neobsahuje. Instituce tak nesplnila svou informační povinnost podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru v novelizovaném znění ani v Dohodě o vypořádání č. 2, když tato neobsahuje informaci podle odst. 1 písm. f) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

8.4.2 Informace o právu obdržet kdykoliv tabulku umoření

Povinnost informovat dlužníka ve smlouvě o spotřebitelském úvěru o právu obdržet tabulku umoření jistiny tohoto úvěru má věřitel v případě, kdy jistina úvěru je v průběhu jeho trvání umořována postupně v pravidelných splátkách.

Vzhledem k tomu, že jistina úvěru ze Smlouvy o úvěru byla splatná v jediné splátce, a tedy nebyla postupně umořována v průběhu trvání tohoto úvěru, Instituce neměla povinnost informovat Navrhovatele podle odst. 1 písm. h) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru. Instituce tedy neuvedením informace o právu obdržet tabulku umoření jistiny úvěru nemohla porušit svoji informační povinnost podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení odst. 1 písm. h) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru.

8.5 Úročení úvěru ze Smlouvy o úvěru diskontní sazbou a neplatnost ujednání o platbách na spotřebitelský úvěr

Důsledky porušení informační povinnosti podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví zákon o spotřebitelském úvěru v ustanovení § 8, a to „[n]eobsahuje-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, informace uvedené v § 6 odst. 1 a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve vyšší diskontní sazbě platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná“

Porušením informační povinnosti finanční arbitr rozumí uvedení nesprávného požadovaného údaje nebo informace nebo neuvedení požadovaného údaje nebo informace vůbec. Shodně se vyjádřil i Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 12. 7. 2016, sp. zn. 32 Cdo 4838/2015, když vyslovil, že „[i]nformační povinnost stanovenou v § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. a konkretizovanou v příloze č. 3 k tomuto zákonu věřitel splní pouze úplným a správným uvedením všech údajů vyžadovaných zákonem. Uvede-li věřitel některý ze zákonem vyžadovaných údajů nesprávně, nesplní povinnost stanovenou v § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. a konkretizovanou v příloze č. 3 k tomuto zákonu.“

Finanční arbitr po posouzení shromážděných podkladů dovozuje, že Smlouva o úvěru ani Dohoda o vypořádání č. 2 neobsahovala informaci podle odst. 1 písm. f) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru, resp. obsahovala nesprávnou hodnotu RPSN.

Navrhovatel tuto skutečnost uplatnil u Instituce dne 1. 7. 2015, to vyplývá z elektronické komunikace mezi Navrhovatelem a Institucí, když Navrhovateli odpověděla emailem ze dne 27. 7. 2015, ve kterém Instituce uznává námitku Navrhovatele s tím, že ve Smlouvě o úvěru je v důsledku písařské chyby uvedena nesprávná hodnota RPSN.

Pokud jde o námitku promlčení práva Navrhovatele uplatnit porušení informační povinnosti Instituce podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru, toto právo Navrhovatele je relativním majetkovým právem vyplývajícím ze Smlouvy o úvěru. Vzhledem k tomu, že Smlouva o úvěru je absolutním obchodním závazkovým vztahem, a tedy relevantním právním předpisem upravujícím vztahy účastníků řízení je obchodní zákoník, promlčení tohoto práva Navrhovatele se řídí úpravou obchodního zákoníku, který otázku promlčení upravuje komplexně, a proto vylučuje subsidiární použití ustanovení občanského zákoníku. Pro posouzení promlčení práv Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru se proto použijí ustanovení § 387 až 408 obchodního zákoníku.

Podle § 391 odst. 2 obchodního zákoníku platí, že „*[u] práva uskutečnit právní úkon běží promlčecí doba ode dne, kdy právní úkon mohl být učiněn, nestanoví-li tento zákon něco jiného.*“ Podle § 397 obchodního zákoníku pak „*[n]estanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.*“

Rozhodným pro začátek běhu promlčecí lhůty je tedy okamžik, kdy oprávněný mohl učinit právní úkon nebo uplatnit své právo. Navrhovatel mohl poprvé uplatnit porušení informační povinnosti u Instituce dne 17. 10. 2011, kdy s Institucí uzavřel Smlouvu o úvěru a kdy současně došlo k porušení informační povinnosti. V souladu s ustanovením § 397 obchodního zákoníku pak toto právo mohl Navrhovatel uplatnit vůči Instituci nejpozději do dne 17. 10. 2015.

Vzhledem k tomu, že Navrhovatel uplatnil porušení informační povinnosti u Instituce dne 1. 7. 2015 a dne 21. 8. 2015 podal návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem, když podle § 8 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi platí, že „*[p]odání návrhu má na promlčení a prekluzi tytéž právní účinky, jako kdyby byla v téže věci podána žaloba u soudu*“, neobstojí ani námitka Instituce, že právo Navrhovatele je promlčeno.

Spotřebitelský úvěr založený Smlouvou o úvěru se proto pokládá v souladu s ustanovením § 8 zákona o spotřebitelském úvěru od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

Diskontní sazba je úrokovou sazbou stanovovanou Českou národní bankou, kterou Česká národní banka úročí depozita komerčních subjektů u ní uložených. Tato sazba byla podle zjištění finančního arbitra dne 7. 8. 2009 stanovena Českou národní bankou ve výši 0,25 % p. a., přičemž se od té doby do dne 1. 10. 2012 výše této úrokové sazby nezměnila (zdroj: https://www.cnb.cz/cs/faq/jak_se_vyvijela_diskontni_sazba_cnb.html). Diskontní sazba platná v den uzavření Smlouvy o úvěru, tj. dne 17. 10. 2011, tedy činila 0,25 % p. a.

Finanční arbitr vlastním propočtem zjistil, že pokud by byl úvěr ze Smlouvy o úvěru úročený úrokovou sazbou 0,25 % p. a. při konvenci pro úročení ACT/365, úroky z tohoto úvěru by za období od 17. 10. 2011 do 25. 1. 2012 činily 503,42 Kč. Veškeré plnění, které Navrhovatel uhradil Instituci nad rámec této částky na úrocích a jiných platbách na spotřebitelský úvěr s výjimkou splácení jistiny a sankcí v důsledku prodlení, je Instituce podle § 451 odst. 1 občanského zákoníku povinna Navrhovateli jako bezdůvodní obohacení vydat.

Ujednáním o jiných platbách na spotřebitelský úvěr je třeba rozumět ujednání o jakýchkoliv jiných poplatcích či nákladech, k nimž se Navrhovatel ve Smlouvě o úvěru zavázal. Především

se jedná o ujednání o Poplatku za poskytnutí úvěru podle čl. I. odst. 2 Smlouvy o úvěru. Nedotčena jsou naopak ujednání o sankcích v případě prodlení se splácením spotřebitelského úvěru nebo v případě porušení jiných povinností Navrhovatele vyplývajících ze Smlouvy o úvěru.

Navrhovatel uhradil Poplatek za poskytnutí úvěru ve výši 45.000,- Kč započtením provedeným Institucí, jelikož prostředky v této výši od Instituce neobdržel, ačkoliv celková výše úvěru (jistina) podle Smlouvy o úvěru je obsahuje.

Ujednání o Poplatku za poskytnutí úvěru je však podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru neplatné. Peněžní prostředky, které Instituce od Navrhovatele z toho titulu přijala, proto představují podle § 451 odst. 2 občanského zákoníku bezdůvodné obohacení, které je Instituce podle odst. 1 téhož ustanovení také povinna Navrhovateli vydat.

Spotřebitelský úvěr z Dohody o vypořádání č. 2, resp. úvěr ze Smlouvy o úvěru, jehož parametry byly změněny Dohodou o vypořádání č. 2, se také pokládá v souladu s ustanovením § 8 zákona o spotřebitelském úvěru od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 2, uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná. Diskontní sazba platná v době uzavření této dohody, tj. ke dni 2. 6. 2014, činila 0,05 %, když v této výši byla stanovena Českou národní bankou dne 2. 11. 2012 a do dne uzavření Dohody o vypořádání č. 2 se její výše nezměnila.

Nicméně z oznámení Instituce ze dne 16. 10. 2014 o zesplatnění úvěru vyplývá, že se úvěr ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 2, stal v důsledku prodlení Navrhovatele s úhradou měsíčních splátek splatný už ke dni 3. 7. 2014, přičemž Instituce od tohoto dne požadovala po Navrhovateli pouze úhradu jistiny, zákonného úroku z prodlení a smluvních pokut vyplývajících z této dohody, avšak nikoli úroků z tohoto úvěru.

Finanční arbitr vlastním propočtem zjistil, že pokud by byl úvěr ze Smlouvy o úvěru, jehož parametry byly změněny Dohodou o vypořádání č. 2, úročený úrokovou sazbou 0,05 % p. a. při konvenci pro úročení ACT/365, úroky z tohoto úvěru by za období od 2. 6. 2014 do 2. 7. 2014 činily 8,22 Kč. Veškeré plnění, které Navrhovatel uhradil Instituci nad rámec této částky na úrocích a jiných platbách na spotřebitelský úvěr s výjimkou splácení jistiny a sankcí v důsledku prodlení, je Instituce podle § 451 odst. 1 občanského zákoníku povinna Navrhovateli jako bezdůvodní obohacení vydat.

8.6 Plnění Navrhovatele na úroky z úvěru ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 2

Úvěr ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 2, se pokládá podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru od počátku za úročený diskontní sazbou platnou v době uzavření Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 2, tudíž úroky z tohoto úvěru za období od 17. 10. 2011 do 25. 1. 2012 činily pouze 503,42 Kč a úroky za období od 2. 6. 2014 do 2. 7. 2014 činily pouze 8,22 Kč.

Nicméně účinky soukromoprávní sankce podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru nastávají až ke dni, kdy spotřebitel uplatní porušení informační povinnosti podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru u poskytovatele spotřebitelského úvěru, v tomto případě nastaly účinky až dne 1. 7. 2015, když Navrhovatel tuto skutečnost u Instituce uplatnil. Plnění uhrazená Navrhovatelem na úroky úvěru ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 2, do tohoto dne tudíž byla plněním z právního důvodu, který však s retroaktivními účinky odpadl až dne 1. 7. 2015.

Dohody o vypořádání č. 2, tedy jaká část jeho plnění uhrazených do dne 1. 7. 2015 se započítala na v té době existující nárok Instituce na úhradu úroků z úvěru sjednaných ve Smlouvě o úvěru, resp. Dohodě o vypořádání č. 2.

8.6.1 Úroky z úvěru ze Smlouvy o úvěru

Jak je uvedeno výše, úvěr ze Smlouvy o úvěru byl splatný dne 25. 1. 2012, a to jedinou splátkou ve výši 793.800,- Kč na úhradu jistiny ve výši 735.000,- Kč a úroků z úvěru ve výši 58.800,- Kč. K tomuto dni však Navrhovatel tento úvěr nesplatil, a proto se od 26. 1. 2012 ocitl v prodlení se splacením úvěru.

Pro případ prodlení se Navrhovatel podle čl. III. odst. 4 Smlouvy o úvěru zavázal k úhradě jednorázové smluvní pokuty ve výši 10 % z celkové dlužné částky (dále jen „Smluvní pokuta č. 1“) a smluvní pokuty ve výši 0,21 % denně z celkové dlužné částky do zaplacení, kdy základem pro výpočet této pokuty je dlužná jistina úvěru a případné nesplacené úroky či jednorázové smluvní pokuty (dále jen „Smluvní pokuta č. 2“). Dne 26. 1. 2012 tak Instituci vzniklo právo žádat po Navrhovateli vedle jistiny a úroků z úvěru i Smluvní pokutu č. 1 a Smluvní pokutu č. 2.

Tyto smluvní pokuty měly být podle čl. III. odst. 5 Smlouvy o úvěru splatné ve lhůtě 7 dnů ode dne, kdy Instituce vyzve Navrhovatele k jejich zaplacení. Z předložených podkladů však finanční arbitr nezjistil, že by Instituce Navrhovatele k zaplacení Smluvní pokuty č. 1 a Smluvní pokuty č. 2 vyzvala. Splatnost těchto smluvních pokut tedy nenastala. To však nemělo vliv na skutečnost, že Instituci vzniklo právo na jejich úhradu, a to okamžikem porušení povinnosti Navrhovatele uhradit řádně a včas jistinu a úroky z úvěru ze Smlouvy o úvěru.

Dne 4. 6. 2012 Navrhovatel plnil na závazek ze Smlouvy o úvěru, a to částkou ve výši 20.000,- Kč. Protože smluvní pokuty nebyly splatné, neuplatnil se čl. III. odst. 5 Smlouvy o úvěru, podle kterého byla Instituce oprávněna veškerá plnění Navrhovatele, resp. Spoludlužníka, přijatá po splatnosti smluvních pokut, primárně započítat na právě úhradu denní smluvní pokuty, posléze na pokuty jednorázové, následně na dlužné splátky úroku z úvěru a pak na nesplacenou jistinu úvěru. Instituce tak nepostupovala správně, když platby Navrhovatele nejdřív použila k úhradě Smluvní pokuty č. 1 a Smluvní pokuty č. 2.

Pro určení, v jakém pořadí měl Navrhovatel jednotlivé závazky ze Smlouvy o úvěru hradit, musí finanční arbitr postupovat podle § 330 odst. 1 obchodního zákoníku „*[m]á-li být věřiteli splněno tímž dlužníkem několik závazků a poskytnuté plnění nestačí na splnění všech závazků, je splněn závazek určený při plnění dlužníkem. Neurčí-li dlužník, který závazek plní, je splněn závazek nejdříve splatný, a to nejprve jeho příslušenství.*“ Navrhovatel neurčil, který závazek plní, proto v souladu s § 330 odst. 1 obchodního zákoníku plnil na závazek nejdříve splatný, a to nejprve jeho příslušenství. Finanční arbitr proto dále vycházel z následujících předpokladů.

Ke dni 4. 6. 2012 činil dluh Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru celkem 1.133.780,04 Kč a skládal se z jistiny úvěru ve výši 735.000,- Kč, úroků z úvěru ve výši 58.800,- Kč na základě čl. III odst. 2 Smlouvy o úvěru, Smluvní pokuty č. 1 ve výši 79.380,- Kč na základě čl. III odst. 4 písm. a) Smlouvy o úvěru, Smluvní pokuty č. 2 ve výši 240.211,82 Kč na základě čl. III. odst. 4 písm. b) Smlouvy o úvěru a zákonných úroků z prodlení za období od 26. 1. 2012 do 4. 6. 2012 ve výši 20.388,22 Kč v souladu s nařízením vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku a kterým se stanoví minimální výše nákladů spojených s uplatňováním pohledávky.

Plněním ze dne 4. 6. 2012 tak Navrhovatel plnil na úroky z úvěru, které byly příslušenstvím nejdříve splatného závazku Navrhovatele, tj. jistiny úvěru. Po odečtení této částky, kterou

Navrhovatel uhradil, se dluh Navrhovatele snížil na úrocích z úvěru na částku 38.800,- Kč, celkem jeho dluh ze Smlouvy o úvěru činil 1.113.780,04 Kč.

Od 4. 6. 2012 až do dne 2. 5. 2013, kdy Navrhovatel a Spoludlužník uzavřeli s Institucí Dohodu o vypořádání č. 1, však Navrhovatel na závazek ze Smlouvy o úvěru ničeho neuhradil.

Dne 2. 5. 2013 tak činil závazek Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru celkem 1.760.340,05 Kč (jistina úvěru ve výši 735.000,- Kč + úroky z úvěru ve výši 38.800,- Kč + Smluvní pokuta č. 1 ve výši 79.380,- Kč + Smluvní pokuta č. 2 ve výši 835.048,91 Kč + úroky z prodlení ve výši 72.111,14 Kč).

V Dohodě o vypořádání č. 1 si Navrhovatel a Spoludlužník s Institucí ujednali zastavení běhu smluvních pokut, resp. Smluvní pokuty č. 2. Instituce současně prominula Navrhovateli část Smluvní pokuty č. 2 s tím, že ji uplatňuje ve snížené výši 348.783,- Kč. Navrhovatel se Spoludlužníkem pak v této dohodě uznali závazek ze Smlouvy o úvěru ve výši 1.300.000,- Kč, skládající se z jistiny úvěru ve výši 735.000,- Kč, úroků z úvěru ve výši 58.800,- Kč, úroků z prodlení ve výši 78.037,- Kč, Smluvní pokuty č. 1 ve výši 79.380,- Kč a snížené Smluvní pokuty č. 2 ve výši 348.783,- Kč, a sjednali s Institucí splatnost tohoto závazku do 31. 7. 2013. Smluvní pokuta č. 1 a Smluvní pokuta č. 2 se tak Dohodou o vypořádání č. 1 staly splatnými ke dni 31. 7. 2013. Ke dni uzavření Dohody o vypořádání č. 1 zároveň přestaly běžet zákonné úroky z prodlení, neboť splatnost jistiny úvěru se posunula na 31. 7. 2013.

Uznáním závazku podle Dohody o vypořádání č. 1, kdy Navrhovatel se Spoludlužníkem uznali úroky z úvěru ve výši 58.800,- Kč a úroky z prodlení ve výši 78.037,- Kč, když ve skutečnosti činily úroky z úvěru 38.800,- Kč a úroky z prodlení 72.111,14 Kč, se však nezměnila výše těchto závazků ze Smlouvy o úvěru, neboť uznání závazku zakládá v souladu s § 323 odst. 1 věty první obchodního zákoníku pouze vyvratitelnou právní domněnku, že v době uznání závazek v uznaném rozsahu trval, přičemž v případě neexistence závazku se v důsledku uznání přesouvá důkazní břemeno z věřitele na dlužníka. Uznání závazku však není právním důvodem vzniku nebo změny obsahu závazku.

Finanční arbitr tak má za to, že i po uzavření Dohody o vypořádání č. 1 činily úroky z úvěru pouze 38.800,- Kč a úroky z prodlení pouze 72.111,14 Kč.

Závazek Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru po uzavření Dohody o vypořádání č. 1 tak činil celkem 1.274.074,14 Kč (jistina úvěru ve výši 735.000,- Kč + úroky z úvěru ve výši 38.800,- Kč + úroky z prodlení ve výši 72.111,14 Kč + Smluvní pokuta č. 1 ve výši 79.380,- Kč + Smluvní pokuta č. 2 ve výši 348.783,- Kč) a byl splatný ve lhůtě do 31. 7. 2013. V případě prodlení Navrhovatele se splacením tohoto závazku si strany Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 1, ujednali nárok Instituce na úhradu jednorázové smluvní pokuty ve výši 25.000,- Kč (dále jen „Smluvní pokuta č. 3“) a smluvní pokuty ve výši 0,1 % denně z dlužné částky za každý den prodlení (dále jen „Smluvní pokuty č. 4“).

Do dne 31. 7. 2013 však Navrhovatel ani Spoludlužník na úhradu tohoto závazku ničeho neuhradili. Navrhovatel, resp. Spoludlužník, se proto od 1. 8. 2013 opět ocitl v prodlení se splacením tohoto závazku. Zároveň počínaje dnem 1. 8. 2013 vzniklo Instituci právo na zákonné úroky z prodlení dohromady z jistiny, z již splatné Smluvní pokuty č. 1 a Smluvní pokuty č. 2, tedy dohromady z částky ve výši 1.163.163,- Kč.

Dne 27. 2. 2014 obdržela Instituce na svůj účet částku 1.000.000,- Kč jako úhradu na závazek ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 1.

K tomuto dni však již závazek Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 1, činil celkem 1.622.032,29 Kč. Výše tohoto závazku je vypočtena jako součet jistiny úvěru

735.000,- Kč + úroků z úvěru 38.800,- Kč + Smluvní pokuta č. 1 ve výši 79.380,- Kč + Smluvní pokuta č. 2 ve výši 348.783,- Kč + úroků z prodlení 126.239,65 Kč (součet úroků z prodlení od 25. 1. 2012 do 2. 5. 2013 ve výši 72.111,14 Kč a úroků z prodlení od 1. 8. 2013 do 27. 2. 2014 ve výši 54.128,51 Kč) + Smluvní pokuta č. 3 ve výši 25.000,- Kč + Smluvní pokuta č. 4 vypočtena z dlužné částky podle Dohody o vypořádání č. 1 ve výši 268.829,64 Kč.

Vzhledem k tomu, že plnění Navrhovatele nestačilo na úhradu všech závazků ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 1, při určení, které závazky Navrhovatel dne 27. 2. 2014 uhradil, se uplatní čl. III. Dohody o vypořádání č. 1, podle kterého platby Navrhovatele, resp. Spoludlužníka, na závazek ze Smlouvy o úvěru budou primárně přiřazeny ke Smluvní pokutě č. 2, pak Smluvní pokutě č. 1, pak úroku z prodlení a následně dlužné jistině. V otázkách, na které ujednání podle čl. III. Dohody o vypořádání č. 1 nedopadá, se uplatní ustanovení § 330 odst. 1 obchodního zákoníku.

Plněním ze dne 27. 2. 2014 tedy Navrhovatel uhradil nejdříve Smluvní pokutu č. 2 ve výši 348.783,- Kč, poté Smluvní pokutu č. 1 ve výši 79.380,- Kč, úroky z prodlení ve výši 126.239,65 Kč, úroky z úvěru ve výši 38.800,- Kč a konečně část jistiny úvěru ve výši 406.797,35 Kč. Toto plnění Navrhovatele ale nestačilo na úhradu zbývajících částky jistiny ve výši 328.202,65 Kč, Smluvní pokuty č. 3 ve výši 25.000,- Kč a Smluvní pokuty č. 4 ve výši 268.829,64 Kč.

Navrhovatel tudíž částku 58.800,- Kč představující úroky z úvěru ze Smlouvy o úvěru Instituci skutečně uhradil, a to ve dvou splátkách ze dne 4. 6. 2012 ve výši 20.000,- Kč a dne 27. 2. 2014 ve zbývajících výši 38.800,- Kč.

Rozdíl mezi částkou úroků uhrazených Navrhovatelem na základě Smlouvy o úvěru, tj. 58.800,- Kč, a částkou 503,42 Kč, tj. úroků z úvěru při úročení tohoto úvěru úrokovou sazbou 0,25 % při konvenci úročení ACT/365, který činí 58.296,58 Kč, pak představuje bezdůvodné obohacení Instituce jako plnění z právního důvodu, který odpadl (resp. byl moderován).

8.6.2 Úroky z úvěru z Dohody o vypořádání č. 2

V Dohodě o vypořádání č. 2 si Navrhovatel a Spoludlužník s Institucí ujednali zastavení běhu smluvních pokut, resp. Smluvní pokuty č. 4 a Instituce současně prominula Navrhovateli část dluhu ze Smlouvy o úvěru s tím, že dluh k tomuto dni činí 200.000,- Kč. Navrhovatel se Spoludlužníkem se pak v této dohodě zavázali uhradit částku 200.000,- Kč spolu se smluvním úrokem ve výši 17 % p. a. ve 120 měsíčních splátkách ve výši 3.476,- Kč splatných vždy k druhému dni v měsíci, přičemž první splátka byla splatná dne 2. 7. 2014.

Vzhledem k tomu, že Dohoda o vypořádání č. 2 neobsahovala RPSN úvěru ze Smlouvy o úvěru podle parametrů vyplývajících z této dohody, pokládá se tento úvěr od počátku za úročený úrokovou sazbou ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Dohody o vypořádání č. 2, tj. 0,05 % p. a.

Z oznámení Instituce ze dne 16. 10. 2014 o zesplatnění úvěru však vyplývá, že se úvěr ze Smlouvy o úvěru, resp. Dohody o vypořádání č. 2, stal v důsledku prodlení Navrhovatele s úhradou měsíčních splátek splatný už ke dni 3. 7. 2014, přičemž Instituce od tohoto dne požadovala po Navrhovateli pouze úhradu jistiny, zákonného úroku z prodlení a smluvních pokut vyplývajících z této dohody, avšak nikoli úroků z tohoto úvěru.

Za období od 2. 6. 2014 do 2. 7. 2014 tak podle výpočtu finančního arbitra činil úrok z úvěru z Dohody o vypořádání č. 2 částku 2.794,52 Kč a splatná část jistiny činila částku 681,48 Kč.

Finanční arbitr má za prokázané, že Navrhovatel za období od 2. 6. 2014 do 2. 7. 2014 provedl pouze jedinou platbu na úvěr z Dohody o vypořádání č. 2, a to dne 24. 6. 2014 ve výši 1.000,-

Kč. Vzhledem k tomu, že Navrhovatel neurčil, na který závazek z této dohody plní, v souladu s § 330 odst. 1 obchodního zákoníku plnil na závazek nejdříve splatný, a to nejprve jeho příslušenství, tj. splatné úroky tohoto úvěru.

Finanční arbitr má tudíž za to, že Navrhovatel uhradil 1.000,- Kč na úroky z úvěru z Dohody o vypořádání č. 2, když skutečný nárok Instituce na úhradu úroků z tohoto úvěru za období od 2. 6. 2014 do 2. 7. 2014 činil 8,22 Kč.

Rozdíl mezi částkou úroků uhrazených Navrhovatelem na základě Dohody o vypořádání č. 2, tj. 1.000,- Kč, a částkou 8,22 Kč, tj. úroků z úvěru při úročení tohoto úvěru úrokovou sazbou 0,05 % při konvenci úročení ACT/365, který činí 991,78 Kč, pak představuje bezdůvodné obohacení Instituce jako plnění z právního důvodu, který odpadl (resp. byl moderován).

8.7 *Bezdůvodné obohacení Instituce*

Celkem je tedy Instituce povinna Navrhovateli z titulu bezdůvodného obohacení vydat částku 104.288,36 Kč (tj. 45.000,-Kč + 58.296,58 Kč + 991,78).

Pokud jde o případné započtení vzájemných pohledávek, podle § 581 odst. 2 druhá věta občanského zákoníku platí, že „[p]roti splatné pohledávce nelze započíst pohledávku, která ještě není splatná.“ V případě bezdůvodného obohacení neexistuje zákonná úprava, podle které by byla stanovena splatnost pohledávek vzniklých z tohoto právního titulu, doba plnění je obvykle vázána na výzvu věřitele podle § 563 občanského zákoníku a dlužník je povinen splnit svůj dluh den následující po dni, kdy byl věřitelem vyzván k plnění (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2007, sp. zn. 33 Odo 336/2005). Z tohoto důvodu tak nelze ani vzájemné pohledávky Navrhovatele a Instituce bez dalšího započíst a je nutné přihlédnout k tomu, kdy se pohledávka z bezdůvodného obohacení Instituce stane splatnou. Jelikož vznik bezdůvodného obohacení Instituce vyšel najevo až v průběhu řízení před finančním arbitrem, když finanční arbitr zjistil, že ujednání o Poplatku za poskytnutí úvěru je neplatné a úvěr je od počátku úročený úrokem ve výši diskontní sazby 0,25 % p. a., nenastala doposud splatnost pohledávky Navrhovatele z bezdůvodného obohacení, a proto není způsobilá k započtení.

9 K výrokům nálezů

Instituce ve Smlouvě o úvěru jako smlouvě o spotřebitelském úvěru neuvedla všechny náležitosti stanovené § 6 odst. 1 ve spojení s přílohou č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru, když údaj o RPSN uvedla v nesprávné výši. Zcela pak tento údaj absentoval v Dohodě o vypořádání závazku č. 2. Jelikož Navrhovatel tyto nedostatky u Instituce namítl, považuje se v souladu s ustanovením § 8 zákona o spotřebitelském úvěru spotřebitelský úvěr založený Smlouvou o úvěru, resp. Dohodou o vypořádání č. 2, od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření Smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

Peněžní prostředky ve výši 45.000,- Kč, které Navrhovatel zaplatil Instituci na základě neplatného ujednání Smlouvy o úvěru o Poplatku za poskytnutí úvěru, peněžní prostředky ve výši 58.296,58 Kč, které představují rozdíl mezi výpůjční úrokovou sazbou sjednanou ve Smlouvě o úvěru a úroky ve výši diskontní sazby České národní banky platné v době uzavření smlouvy a peněžní prostředky ve výši 991,78 Kč, které představují rozdíl mezi výpůjční úrokovou sazbou sjednanou v Dohodě o vypořádání č. 2 a úroky ve výši diskontní sazby České národní banky platné v době uzavření této dohody, tj. celkem ve výši 104.288,36 Kč, je Instituce povinna vydat Navrhovateli z titulu bezdůvodného obohacení.

Protože finanční arbitr v nálezu vyhověl Navrhovateli, ukládá zároveň Instituci ve výroku III. tohoto nálezu v souladu s ustanovením § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci. Toto ustanovení pak zároveň stanoví výši ukládané sankce, která činí 10 % z částky, kterou je Instituce podle nálezu povinna zaplatit Navrhovateli, přičemž pokud je takto vypočtená sankce nižší než 15.000,- Kč, je finanční arbitr povinen uložit sankci právě ve výši 15.000,- Kč. Sankce je příjmem státního rozpočtu a Instituce je povinna ji zaplatit ve lhůtě a způsobem uvedeným ve výroku tohoto nálezu.

Finanční arbitr na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námítky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námítky mají odkladný účinek.

Tento nálezn je podle § 17 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi v případě, že Instituce dobrovolně nesplní povinnost tímto nálezem uloženou, soudně vykonatelný podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jakmile uplyne lhůta k plnění v tomto nálezu Instituci uložená.

V Praze dne 10. 3. 2017

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr